

ЕКОНОМІКА

УДК 338.43:351.82:330.101.54

DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2026-17-1>**Борболук Є.А.**аспірант кафедри економіки та підприємницької діяльності,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-5947-3741>**Томашук І.В.**доктор філософії з економіки,
доцент кафедри економіки та підприємницької діяльності,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6847-3136>**ПРОДОВОЛЬЧА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

У статті досліджується продовольча політика як ключовий інструмент економічної безпеки та сталого розвитку держави в умовах війни. Вказано ризики для аграрного сектору, порушення логістики, зниження доступності продовольства, коливання цін і соціально-економічну нестабільність. Аналізуються концептуальні підходи до економічної безпеки та сталого розвитку, основні загрози та інструменти реалізації політики: регуляторні, фінансово-економічні, інституційні, логістичні, соціальні та інноваційні. Запропоновано Стратегію продовольчої політики держави в умовах війни, що передбачає комплексну систему заходів для забезпечення продовольчої безпеки, стабільності аграрного сектору та соціально-економічної стійкості країни. Окремо висвітлено напрями вдосконалення політики, включно з фінансовою підтримкою агросектору, модернізацією логістичної інфраструктури, ціновим регулюванням, розвитком інноваційних технологій, цифровізацією та зовнішньоекономічною адаптацією для забезпечення стабільного виробництва, продовольчої доступності та стійкості економіки в умовах воєнних та кризових викликів.

Ключові слова: продовольча політика, економічна безпека, сталий розвиток, аграрний сектор, державне регулювання, воєнні ризики, стратегічна стабільність, інноваційні інструменти.

Borbolyuk Yevhen, Tomashuk Inna
Vinnytsia National Agrarian University**FOOD POLICY AS A TOOL FOR ENSURING ECONOMIC
SECURITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF THE STATE IN WAR CONDITIONS**

The article examines the role of food policy as a key instrument for ensuring economic security and sustainable development of the state in wartime. In the context of military operations, Ukraine faces significant risks for the agricultural sector, disruption of production and logistics chains, reduced food availability, and socio-economic instability. The authors analyze modern conceptual approaches to economic security and sustainable development, emphasizing their interdependence and complementarity in the context of the state's strategic stability. The paper identifies the main threats to food and economic security, including military destruction, economic and social factors, logistical disruptions, institutional and foreign economic risks. The tools and mechanisms for implementing food policy are considered, including regulatory, financial and economic, institutional, logistical, social, and innovative measures, as well as indicators for assessing its effectiveness. Particular attention is paid to areas of food policy improvement, including institutional strengthening, financial support for the agricultural sector, modernization of logistics infrastructure, price regulation, development of innovative technologies, social orientation and foreign economic adaptation. Practical recommendations are highlighted for ensuring stable production, food availability and economic stability in conditions of crisis and war challenges. A SWOT analysis of food policy in wartime conditions has been carried out, which allows identifying its strengths and weaknesses, as well as assessing opportunities and threats for increasing the effectiveness of ensuring the state's food security. A Strategy for the State's Food Policy in Wartime Conditions has been proposed, which provides for a comprehensive system of measures to ensure food security, stability of the agricultural sector, and socio-economic sustainability of the country. The results obtained can be used to form state food policy strategies, develop adaptive management solutions in the agricultural sector, increase the sustainability of the national economy and ensure social stability in conditions of post-war recovery.

Keywords: food policy, economic security, sustainable development, agricultural sector, state regulation, military risks, strategic stability, innovative tools.

Постановка проблеми. Воєнні дії суттєво загострили проблеми забезпечення продовольчої та економічної безпеки України, спричинивши порушення виробничо-логістичних ланцюгів, скорочення аграрного виробництва, зростання цінних ризиків і посилення соціальної вразливості населення. В умовах війни продовольча політика набуває не лише соціально-економічного, а й стратегічного безпекового значення, виступаючи ключовим інструментом підтримки стійкості національної економіки та забезпечення сталого розвитку. Водночас наявні механізми державного регулювання продовольчої сфери не повною мірою відповідають масштабам воєнних викликів, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до формування та реалізації продовольчої політики з урахуванням пріоритетів економічної безпеки та післявоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження засвідчують, що продовольча політика держави в умовах війни набуває ключового значення як інструмент забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку, оскільки поєднує питання стабільності аграрного сектору, соціального захисту населення та національної безпеки. Значний внесок у формування теоретико-методологічних засад продовольчої безпеки як складової національної безпеки здійснено у працях С. Баранова [1], О. Глушкова [3], І. Сташкевича [8] та І. Федуна [11], які розкривають еволюцію поняття продовольчої безпеки, її економічну сутність та взаємозв'язок із системою економічної безпеки держави. Водночас дослідження І. Белової та О. Ярошук [2], а також Л. Шелудько [12] акцентують увагу на ролі державної політики та європейських підходів у формуванні стратегії продовольчої безпеки, підкреслюючи необхідність адаптації національних механізмів до сучасних викликів, зокрема воєнних загроз. Питання державного забезпечення економічної безпеки в умовах воєнного стану ґрунтовно досліджуються у роботі О. Москвічової [5], де обґрунтовано посилення регуляторної, фінансової та інституційної ролі держави. Узагальнення результатів наведених досліджень свідчить, що забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку держави в умовах воєнних викликів потребує комплексної продовольчої політики, яка поєднує державне регулювання, підтримку аграрного сектору, соціальну орієнтацію та стратегічне планування, що водночас формує підґрунтя для подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження ролі продовольчої політики як інструменту забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку держави в умовах війни, а також обґрунтування пріоритетних напрямів підвищення її ефективності з урахуванням воєнних викликів і потреб післявоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Продовольча політика є складовою державної соціально-економічної політики, спрямованої на забезпечення стабільного виробництва, доступності та споживання продовольства відповідно до потреб населення. Глушков О.А. [3], акцентує, її сутність полягає у формуванні збалансованої системи державного регулювання аграрного виробництва, переробки, розподілу та споживання продовольчих ресурсів з метою гаран-

тування продовольчої безпеки та підтримки соціальної стабільності. Олійник Т., Жураковська А. [6] наголошують, рівень продовольчої безпеки значною мірою визначається ефективністю функціонування аграрного сектору, який забезпечує стабільність виробництва, безперервність постачання продовольства та підвищує стійкість національної економіки до внутрішніх і зовнішніх викликів.

У 2021 році загальний валовий збір зернових та олійних культур в Україні був рекордно високим - 86,0 млн т. У той же період сільське господарство відіграло важливу роль у глобальних ринках зерна та олійних культур, формуючи значну частку експорту України. У 2022 році обсяги виробництва істотно скоротилися порівняно з рівнем 2021 року через вплив повномасштабного вторгнення [14]. У 2023 році валовий збір зернових і зернобобових склав 59,77 млн т, що на 11 % більше, ніж у 2022 році, але нижче від довоєнних показників [13]. Валове виробництво зернових та олійних у 2024 році оцінюється приблизно в 74 млн т (прогноз МінаПК), включаючи близько 52,4 млн т зернових і 21,7 млн т олійних [16].

У системі національної безпеки продовольча політика виконує стратегічну функцію, оскільки безпосередньо впливає на економічну стійкість держави, рівень добробуту населення та соціальну злагоду. Забезпечення продовольчої самодостатності, мінімізація залежності від імпорту критично важливих продуктів та стабілізація внутрішнього ринку продовольства є ключовими умовами запобігання соціально-економічним ризикам і кризовим явищам.

В умовах воєнних загроз роль продовольчої політики посилюється, адже вона стає інструментом підтримки обороноздатності, функціонування економіки та життєдіяльності населення. Ефективна продовольча політика дозволяє забезпечити безперервне постачання продовольства, стабілізувати ціни та зберегти соціальну стійкість, що робить її невід'ємною складовою національної безпеки держави [5].

Економічна безпека та сталий розвиток є взаємодоповнювальними складовими довгострокової стабільності держави. Економічна безпека забезпечує захищеність національної економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз, створюючи передумови для безперервного соціально-економічного розвитку. Водночас сталий розвиток, орієнтований на збалансоване поєднання економічних, соціальних та екологічних цілей, зміцнює економічну безпеку через підвищення стійкості економічної системи та ефективне використання ресурсів [9]. У взаємозв'язку ці категорії формують основу стабільного функціонування держави та її адаптивності до кризових і трансформаційних викликів.

З метою систематизації та узагальнення наукових підходів до розкриття сутності й взаємозв'язку економічної безпеки та сталого розвитку у табл. 1 представлено теоретико-концептуальні підходи, що відображають їх змістовні характеристики, ключові акценти та роль у формуванні стійкої соціально-економічної системи.

Воєнні дії суттєво вплинули на аграрне виробництво та систему продовольчого забезпечення, спричинивши руйнування виробничої інфраструктури, втрату посівних площ і зниження доступу до матеріально-технічних ресурсів.

Таблиця 1

Теоретико-концептуальні підходи до забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку

Підхід	Сутність економічної безпеки	Взаємозв'язок із сталим розвитком
Системний	Стійка економіка, здатна протидіяти загрозам	Передумова збалансованого розвитку
Ресурсний	Захист стратегічних ресурсів	Ефективне управління ресурсами посилює сталість
Інституційний	Ефективні державні інститути та регулювання	Інституційна спроможність визначає рівень безпеки
Соціально-орієнтований	Захист життя населення та соціальна стабільність	Соціальна стабільність – ключ до безпеки
Безпековий (кризовий)	Мінімізація ризиків у кризових умовах	Сталість розвитку неможлива без економічної безпеки

Джерело: [11]

За даними Інституту аграрної економіки, на початок 2025 р. прямі втрати аграрного сектору України через повномасштабне воєнне вторгнення російської федерації склали 11,2 млрд дол. США. Основну частину втрат, а саме 6,5 млрд дол., становлять руйнування та пошкодження сільськогосподарської техніки. Ще 1,9 млрд дол. втрачено через знищення та виведення з ладу зерносховищ. Внаслідок крадіжок та втрати засобів виробництва та готової продукції аграрії також зазнали збитків у розмірі 1,9 млрд дол. Додаткові збитки, пов'язані з іншими факторами, оцінюються у 0,9 млрд дол. (рис. 1) [15].

Порушення логістичних ланцюгів, обмеження експорту та нестабільність паливно-енергетичного забезпечення ускладнили функціонування аграрного сектору та підвищили собівартість продукції. За даними Українського клубу аграрного бізнесу (УКАБ), експорт аграрної продукції з України у 2025 році становив приблизно 22,53 млрд дол. США, що на 8,8 % або 2,15 млрд дол. США менше, ніж у попередньому році. Частка агропромислового комплексу у загальному експорті товарів становила 56,1 %, що підтверджує важливість агросектору для зовнішньоторговельних надходжень країни навіть в умовах війни та складної глобальної кон'юнктури. Найбільша частина агроекспорту традиційно приходиться на ключові ринки, зокрема Європейський Союз, частка якого у структурі поставок залишалася значною, хоча й дещо зменшилась порівняно з попередніми роками [4]. За 9 місяців 2025 р. експорт усіх товарів становив 29572,1 млн. дол. США, або 95,9% порівняно із 9 місяцями 2024 р., імпорт – 60191,0 млн. дол., або 117,5%. Негативне сальдо складало 30618,9 млн. дол. (за 9 міся-

ців 2024 р. також негативне – 20403,2 млн. дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,49 (за 9 місяців 2024 р. – 0,60). Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 222 країн світу [7].

Одночасно зросли ризики продовольчої незабезпеченості населення, посилилася цінова волатильність і залежність від державної підтримки. У таких умовах аграрне виробництво набуває стратегічного значення як основа продовольчої та економічної безпеки, що потребує адаптивних управлінських рішень і посилення ролі державної продовольчої політики.

Для виявлення основних дестабілізуючих чинників та комплексної оцінки ризиків, що впливають на продовольчу й економічну безпеку держави, у табл. 2 узагальнено ключові виклики та загрози, відображаючи їхній характер, джерела виникнення та можливі наслідки для стабільності національної економіки.

Для комплексного оцінювання сильних і слабких сторін, а також виявлення можливостей і загроз, що впливають на ефективність продовольчої політики в умовах війни, у табл. 3 наведено результати SWOT-аналізу зазначеної політики.

Реалізація державної продовольчої політики в умовах сучасних викликів здійснюється через комплекс різних груп інструментів, кожна з яких має специфічні механізми та очікувані результати, а саме [12]:

1. *Регуляторні інструменти* передбачають нормативно-правове регулювання, а також стандартизацію правил виробництва та якості продукції. Використання цих механізмів забезпечує стабільність внутрішнього ринку та формування прозорих умов для агровиробників.

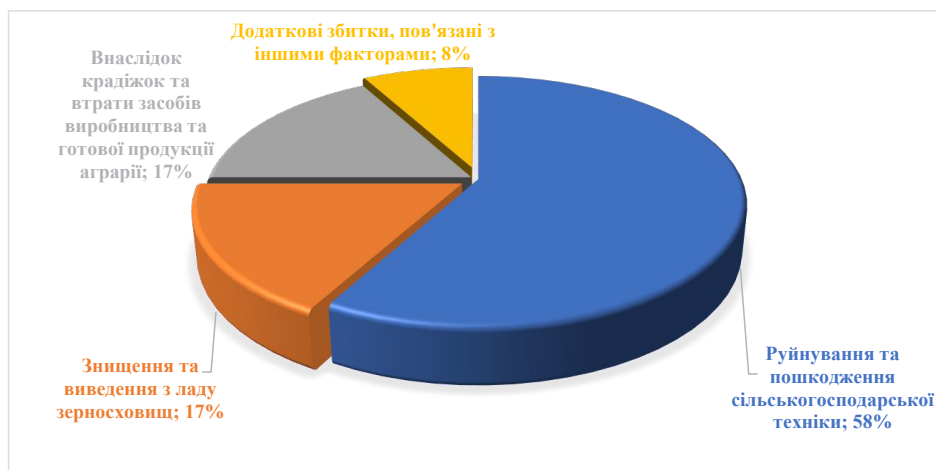

Рис. 1. Структура втрат агросектору внаслідок війни станом на початок 2025 р., %

Джерело: [15]

Таблиця 2

Основні виклики та загрози продовольчій і економічній безпеці

Група загроз	Характеристика загроз	Вплив на продовольчу безпеку	Вплив на економічну безпеку
Воєнні	Руйнування аграрної інфраструктури, мінування земель, окупація територій	Скорочення виробництва, втрата посівних площ	Зниження ВВП, втрати експортного потенціалу
Економічні	Зростання собівартості, інфляція, обмежений доступ до фінансування	Підвищення цін на продовольство	Макроекономічна нестабільність
Логістичні	Порушення транспортних і збутових ланцюгів	Ускладнення постачання продовольства	Зниження експортних доходів
Соціальні	Зниження доходів населення, міграція, безробіття	Обмежена фізична й економічна доступність їжі	Послаблення внутрішнього ринку
Інституційні	Недостатня координація державної політики	Низька ефективність регулювання	Ослаблення управлінської спроможності
Зовнішньо-економічні	Коливання світових ринків, торговельні обмеження	Залежність від імпорту	Вразливість платіжного балансу
Екологічні	Деградація ґрунтів, екологічні збитки війни	Погіршення якості та обсягів виробництва	Довгострокові втрати ресурсів

Джерело: [1; 9]

Таблиця 3

SWOT-аналіз продовольчої політики в умовах війни

<i>Сильні сторони (Strengths)</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses)</i>
– Продовольча політика як стратегічний інструмент економічної безпеки. – Державне регулювання виробництва, розподілу та цін. – Можливість інтеграції інноваційних та цифрових технологій. – Наявність державних програм підтримки агросектору	– Недостатня координація між державними органами та регіонами. – Обмежені фінансові ресурси та дефіцит інфраструктури. – Низький рівень адаптації виробництва до воєнних умов. – Обмежений доступ до сучасних технологій і логістики.
<i>Можливості (Opportunities)</i>	<i>Загрозу (Threats)</i>
– Впровадження інноваційних агротехнологій та цифрових платформ. – Міжнародна допомога та співпраця з партнерами. – Диверсифікація ринків збуту та ресурсів. – Підвищення продовольчої та економічної стійкості населення.	– Руйнування інфраструктури через воєнні дії. – Коливання світових ринків та обмеження імпорту. – Зростання цін і дефіцит продуктів харчування. – Міграція кваліфікованих кадрів та втрата виробничого потенціалу.

Джерело: [2; 8]

2. *Фінансово-економічні інструменти* включають дотації, субсидії, пільгове кредитування та податкові стимули для аграрних виробників. Впровадження цих заходів сприяє зростанню обсягів виробництва та підтримці економічної життєздатності агросектору.

3. *Інституційні інструменти* реалізуються через державні програми та міжвідомчу координацію, що дозволяє підвищити ефективність управління продовольчою політикою та забезпечити узгодженість дій різних органів державної влади.

4. *Логістичні інструменти* охоплюють розвиток інфраструктури зберігання та транспортування продуктів харчування. Їх застосування забезпечує безперебійне продовольче забезпечення населення навіть у кризових умовах.

5. *Соціальні інструменти* передбачають адресну підтримку населення та впровадження продовольчих програм. Вони спрямовані на забезпечення соціальної стабільності та зменшення негативних наслідків дефіциту продуктів для громадян.

6. *Зовнішньоекономічні інструменти* включають регулювання експорту та імпорту, а також укладання торговельних угод. Вони дозволяють зменшити зовнішні ризики, забезпечити стабільність поставок та підтримку внутрішнього ринку.

7. *Інноваційні інструменти* передбачають використання цифрових платформ та сучасних агротехнологій. Їх застосування сприяє підвищенню ефективності та

стійкості аграрного сектору, а також інтеграції інноваційних рішень у систему продовольчого забезпечення.

Запровадження зазначених заходів у рамках державної продовольчої політики забезпечить комплексне зміцнення аграрного сектору, стабілізацію продовольчого ринку, підвищення ефективності управління та логістики, а також посилення соціальної безпеки населення, що в цілому сприятиме досягненню позитивних економічних та соціальних результатів і підвищенню стійкості держави в умовах сучасних викликів.

Виважена державна політика відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності продовольчої системи, визначаючи стратегічні пріоритети, координуючи дії органів влади та створюючи умови для стабільного виробництва, логістики та соціальної підтримки населення [10].

Для системного узагальнення основних цілей, напрямів та інструментів реалізації державної продовольчої політики в умовах війни у табл. 5 представлено стратегічну модель, що відображає комплексний підхід до забезпечення продовольчої безпеки та стійкості аграрного сектору.

Удосконалення продовольчої політики держави в контексті забезпечення економічної безпеки передбачає реалізацію комплексу взаємопов'язаних напрямів, серед яких ключову роль відіграє інституційне посилення шляхом координації органів державної влади та впровадження стратегічного планування, що сприяє

Таблиця 4

Стратегія продовольчої політики держави в умовах війни

Джерело: сформовано за результатами дослідження

підвищенню керованості й зміцненню управлінської спроможності [10]. Важливим елементом є фінансова підтримка аграрного сектору через пільгове кредитування, субсидування та страхування ризиків, що забезпечує стабілізацію виробництва та зниження економічних втрат. Логістична модернізація, орієнтована на відновлення інфраструктури та розвиток альтернативних каналів постачання, формує передумови для безперебійного продовольчого забезпечення і підвищення стійкості ринку [5]. Доповненням цих заходів виступає цінове регулювання на основі системного моніторингу та державних інтервенцій, спрямоване на захист купівельної спроможності населення та підтримання соціально-економічної стабільності. Водночас інноваційний розвиток через впровадження сучасних агротехнологій і цифровізацію виробничих процесів забезпечує зростання продуктивності та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору. Соціальна орієнтація продовольчої політики, реалізована через адресну підтримку населення, сприяє зменшенню продовольчих ризиків і зміцненню соціальної безпеки, тоді як зовнішньоекономічна адаптація шляхом диверсифікації ринків збуту знижує залежність від імпорту та підвищує зовнішньоекономічну стійкість держави. Завершальним елементом є екологічна сталість, що ґрунтується на раціональному використанні ресурсів і формує довгострокову стабільність розвитку з одночасним збереженням ресурсного потенціалу економіки.

Постійний моніторинг стану продовольчої безпеки держави є надзвичайно важливим для своєчасного виявлення ризиків та дисбалансів, забезпечення стабільного постачання продовольства, задоволення потреб населення та підтримання соціально-економічної стійкості країни.

Висновки. Продовольча політика в умовах війни є ключовим інструментом забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку держави, оскільки прямо впливає на стабільність аграрного сектору, доступність продуктів харчування та соціальну стійкість населення. Воєнні дії створюють серйозні загрози продовольчій безпеці: руйнування інфраструктури, скорочення виробництва, логістичні перебої, зростання цін, міграційні та соціальні ризики. Ефективна продовольча політика здатна мінімізувати ці ризики та підвищити стійкість економіки.

Основними напрямками вдосконалення політики є: інституційне посилення, фінансова підтримка аграрного сектору, модернізація логістичної інфраструктури, цінове регулювання, розвиток інновацій та цифрових технологій, соціальна орієнтація та зовнішньоекономічна адаптація. Реалізація комплексної та адаптивної продовольчої політики сприятиме забезпеченню стабільного виробництва, підвищенню продовольчої доступності, зміцненню економічної безпеки та формуванню умов для післявоєнного відновлення та сталого розвитку держави.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баранов С. О. Продовольча безпека як елемент системи національної безпеки України. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 4 (86). С. 233–242. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.38>

2. Белова І., Ярощук О. Формування стратегії продовольчої безпеки України: європейські підходи та шляхи подолання сучасних викликів. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2024. Вип. 3–4. С. 17–31. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2024.03-04.017>

3. Глушков О.А. Продовольча безпека: сутність, еволюція поняття та сучасні імперативи забезпечення. *Економічний простір*. 2025. № 200. С. 144–150. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.200.144-150>
4. Інтерфакс-Україна. URL: https://interfax.com.ua/news/economic/1134173-amp.html?utm_source
5. Москвічова О.С. Державне забезпечення економічної безпеки України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. Вип. 21. Т. 1. С. 424–453. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.21.424-435>
6. Олійник Т., Жураковська А. АПК у забезпеченні продовольчої безпеки України як основа сталого розвитку. *Молодий вчений*. 2024. №2 (126). С. 66–72. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-2-126-4>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <https://stat.gov.ua/uk/search?query=Експорт>
8. Шашкевич І. О. Оцінювання рівня продовольчої безпеки в Україні в контексті ключових економічних загроз. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-112>
9. Томашук І.В. Стратегічні пріоритети сталого розвитку аграрного сектору в умовах глобальних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6 (57). С. 302–312. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-40>
10. Томашук І.В., Борболук Є.А. Значення аграрного сектора економіки у забезпеченні продовольчої безпеки України. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-26>
11. Федун І. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки України: еволюція та сучасний стан. *National Security: Law and Economics*. 2024. № 1 (1). С. 85–95. DOI: <http://doi.org/10.51369/3083-5917-2024-1-10>
12. Шелудько Л. В. Роль держави у забезпеченні продовольчої безпеки. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.61>
13. AgroPortal. URL: https://agroportal.ua/news/rasteniєvodstvo/derzhstat-pidbiv-pidsumki-urozhayu-2023?utm_source
14. Broyaka A. Black Sea grain and oilseed production and trade: the latest developments and prospects. URL: https://www.agmanager.info/sites/default/files/pdf/19_Broyaka_BlackSea.pdf?utm_source
15. FINWAY. URL: <https://finway.com.ua/ru/potery-agrarnogo-sektora-ukrayny-vojny/>
16. SuperAgronom. URL: https://superagronom.com/news/18804-74-mln-t-zernovih-ta-oliynih-bude-zibrano-v-ukrayini-u-2024-rotsi--prognoz-minagro?utm_source

REFERENCES

1. Baranov S. O. (2024). Prodovolcha bezpeka yak element systemy natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Food security as an element of the national security system of Ukraine]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Pravo*, no. 4 (86), pp. 233–242. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.38>
2. Belova I., & Yaroshchuk O. (2024). Formuvannya stratehii prodovolchoi bezpeky Ukrainy: yevropeiski pidkhody ta shliakhy podolannya suchasnykh vyklykiv [Formation of a food security strategy of Ukraine: European approaches and ways to overcome modern challenges]. *Instytut bukhgalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, no. 3–4, pp. 17–31. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2024.03-04.017>
3. Hlushkov O.A. (2025). Prodovolcha bezpeka: sutnist, evoliutsiia poniattia ta suchasni imperatyvy zabezpechennia [Food security: essence, evolution of the concept and modern imperatives of provision]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 200, pp. 144–150. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.200.144-150>
4. Interfaks-Ukraina. Available at: https://interfax.com.ua/news/economic/1134173-amp.html?utm_source
5. Moskvichova O.S. (2025). Derzhavne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [State provision of economic security of Ukraine under martial law]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, no. 21, vol. 1, pp. 424–453. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.21.424-435>
6. Oliinyk T., & Zhurakovska A. (2024). APK u zabezpechenni prodovolchoi bezpeky Ukrainy yak osnova staloho rozvytku [AIC in ensuring food security of Ukraine as a basis for sustainable development]. *Molodyi vchenyi*, no. 2 (126), pp. 66–72. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-2-126-4>
7. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky [Official website of the State Statistics Service]. Available at: <https://stat.gov.ua/uk/search?query=Ekспорт>
8. Stashkevych I. O. (2025). Otsiniuvannya rivnia prodovolchoi bezpeky v Ukraini v konteksti kluchovykh ekonomichnykh zahroz [Assessment of the level of food security in Ukraine in the context of key economic threats]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-112>
9. Tomashuk I.V. (2025). Stratehichni priorytety staloho rozvytku ahrarnoho sektoru v umovakh hlobalnykh vyklykiv [Strategic priorities of sustainable development of the agricultural sector in the context of global challenges]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 6 (57), pp. 302–312. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-40>
10. Tomashuk I.V., & Borboliuk Ye.A. (2023). Znachennia ahrarnoho sektora ekonomiky u zabezpechenni prodovolchoi bezpeky Ukrainy [The Importance of the Agricultural Sector of the Economy in Ensuring Food Security of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-26>
11. Fedun I. (2024). Kontseptualni zasady zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: evoliutsiia ta suchasnyi stan [Conceptual Principles of Ensuring Economic Security of Ukraine: Evolution and Current State]. *National Security: Law and Economics*, no. 1 (1), pp. 85–95. DOI: <http://doi.org/10.51369/3083-5917-2024-1-10>
12. Sheludko L. V. (2024). Rol derzhavy u zabezpechenni prodovolchoi bezpeky [The role of the state in ensuring food security]. *Efektivna ekonomika*, no. 4. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.61>
13. AgroPortal. Available at: https://agroportal.ua/news/rasteniєvodstvo/derzhstat-pidbiv-pidsumki-urozhayu-2023?utm_source
14. Broyaka A. Black Sea grain and oilseed production and trade: the latest developments and prospects. Available at: https://www.agmanager.info/sites/default/files/pdf/19_Broyaka_BlackSea.pdf?utm_source
15. FINWAY. Available at: <https://finway.com.ua/ru/potery-agrarnogo-sektora-ukrayny-vojny/>
16. SuperAgronom. Available at: https://superagronom.com/news/18804-74-mln-t-zernovih-ta-oliynih-bude-zibrano-v-ukrayini-u-2024-rotsi--prognoz-minagro?utm_source

Дата надходження статті: 10.01.2026

Дата прийняття статті: 29.01.2026

Дата публікації статті: 27.02.2026